

[Axel Kristensen.]

nister tillagde så stor vægt, men hvori der netop blev taget et forbehold, en meget usikker grund at bygge på.

For det andet meget vigtige hovedpunkt, mulighederne for sammenslutning eller nært samarbejde mellem de to europæiske markeder, stiller sagen sig om muligt endnu mørkere. Der findes mærkeligt nok i den danske befolkning en helt ubegrundet almindelig tro på, at de syv landes marked kun er en kort overgangstilstand til et samlet europæisk marked. Man hører gang på gang, at om meget kort tid får vi det helt store marked. Det forekommer mig, at den højtærede udenrigsminister har et betydeligt ansvar for, at befolkningen misforstår stillingen. Naturligvis siger den højtærede udenrigsminister ikke noget, der ikke er rigtigt, han siger ikke noget, der er forkert, men hans udtalelser er sådan, at den, der ikke kender forudsætningerne, får en fejl opfattelse af mulighederne. Jeg siger ikke, at dette er tilsigtet, men sådan er det blevet.

Når den højtærede udenrigsminister under sin redegørelse her i tinget i juli f. å. talte om at bygge bro, om, at det skridt, vi foretager ved at gå ind i de syv, kun kan betragtes som noget foreløbigt, at frihandelsområdet ikke er et mål i sig selv, så må almindelige borgere få det ganske bestemte indtryk, at en løsning med henblik på det store fællesskab er inden for rækkevidde, for hvad vedkommer det ellers vor tiltræden til de syv? Man må dog begrunde tiltrædelsen til de syv med noget, der kommer inden for en overskuelig tid.

Den højtærede udenrigsminister siger naturligvis også, at det vil tage tid at nå det store mål. Med en sådan udtalelse er han dækket, for hvad er tid? Er det 5 år, er det 10 år, eller er det 50 år? Det kan betyde hvad som helst.

I retning af at udtrykke sig uforpligtende er den højtærede udenrigsminister blevet en stor diplomat. Jeg kunne ønske, at han var en lige så stor diplomat, når det drejer sig om at skaffe resultater. Naturligvis opfatter de, der skal producere og handle, de, der skal drive erhverv, ministerens ord som udtalelser om en løsning, der har betydning for dem. Stillingen er imidlertid den, at der ikke foreligger en eneste begrundelse

for, at en løsning med hensyn til spørgsmålet om det store marked er inden for synsvidde.

De standpunkter, der bragte det store frihandelsområde til stranding for godt 1 år siden, står både hos de seks og hos England helt urokket. De syv er helt bygget på de engelske standpunkter og er derfor ingen tilnærmelse til de seks — snarere tværtimod. Englands interesser i en løsning er formindskede, fordi England nu har fået nogen erstatning for tabet hos de seks ved at have fået markedet hos de andre deltagere i de syv.

Endvidere vil en løsning, der skabes med England som førende magt i forhandlinger om vore interesser, næppe løse det vigtigste spørgsmål for os, nemlig spørgsmålet om landbrugseksporten, fordi England ikke vil have landbruget ind i en generel ordning; det var netop en af de store anstødsstene for det større frihandelsområde.

De forhandlinger, der nu tales om på basis af det hollandske forslag, omfatter ikke landbrug. Vi kan naturligvis komme og sige, at vi også vil drøfte landbruget; men når man påberåber sig, at nogle inden for de seks har interesse for landbruget, må man dog fastslå, at de, der har rejst spørgsmålet, ikke har taget landbruget med, og der har heller ikke været tilslutning inden for de seks til en løsning efter det hollandske forslag.

Realiteterne i dag er da, at der kan forventes at blive vedtaget en landbrugsordning, der udelukker tosidede handelsaftaler om landbrugsvarer, og som medfører stor risiko for den danske landbrugseksport sydpå.

Realiteten er endvidere den, at der ikke er en eneste grund til at tro, at uoverensstemmelserne, der bragte planerne om det store frihandelsområde til stranding, er formindskede, og at der derfor heller ikke er nogen ordning mellem de seks og de syv eller mellem alle OECC-lande i sigte.

Hvis jeg har uret heri, hvorfor nøjes den højtærede udenrigsminister så med at tale om, hvad han vil bestræbe sig for? Det forekommer mig at være en overvurdering af den højtærede udenrigsminister at bygge Danmarks fremtid på hans velmenende bestræbelser — eller enhver anden ministers. Dette være ikke nedsættende ment. Det